

ریشه‌های انحراف یهود

* هادی علیزاده

چکیده

اسرائیل نام دیگر حضرت یعقوب بود و فرزندان آن حضرت را بنی اسرائیل می‌گفتند. با همه اینها شواهد و قرائن نشان‌دهنده انحراف و انحطاط آنهاست به طوری که قرآن کریم ایشان را سرسخت‌ترین دشمن مومتنین می‌خواند و ویژگی‌هایی چون تبعیت از شیطان و هواهای نفسانی، شرک به خدا و کشتن انبیاء الهی را برایشان بیان می‌کند. از آنجا که بیشترین بخش تاریخی قرآن مربوط به این قوم است، این نوشتار برآن است تا ریشه‌های انحراف آنها را از منظر قرآن بررسی نماید.

واژگان کلیدی: بنی اسرائیل، یهود، تاریخ انحراف، تاریخ یهود.

---

* دانش‌آموخته کارشناسی ارشد علوم قرآنی

مقدمه

قرآن کریم یهود را سرسخت ترین دشمن مومنان (مائده، ۸۲) می‌داند. به همین دلیل برخی از تاریخ پژوهان نیز در اغلب حوادث به دنبال کشف ردپایی از یهود بوده و نتایجی هم به دست آورده‌اند و با استدلال های متقن عامل اصلی بسیاری از حوادث منفی را چه در صدر اسلام و چه در قبل از آن، بزرگان قبایل یهود معروفی می‌کنند.

از طرف دیگر یهودیان خود را از نسل یعقوب پیامبر و قوم بنی اسرائیل می‌دانند، قومی که باز هم به تعبیر قرآن، انتخاب شدگان برای ماموریت الهی فتح جهان بودند و خداوند ایشان را برگزیده بود تا به وسیله پیامبران الهی در جهان حاکم شوند لذا خداوند آموزش‌های الهی را تحت نظر یک مربی الهی به آنها آموخته بود.

این تغییر مشهود در بیان قرآن با توجه به اینکه در تمام مطالب، بحث ذکر تاریخ در قرآن مطرح است و قرآن نیز از بیان تاریخ هدف خاصی را دنبال می‌کند و آن عبرت گرفتن از سرگذشت گذشتگان است این سوال را در ذهن ایجاد می‌کند که علت تغییر یافتن تعبیر خداوند در قرآن از قوم یهود با توجه به اینکه خدا قومی را تغییر نمی‌دهد مگر آنکه خودشان تغییر پیدا کنند (رعد، ۱۱) چه بوده است به عبارت دیگر ریشه‌های انحراف یهود که باعث به ابتدا و فساد کشیده شدن ایشان تا این حد که قرآن آنرا برای عبرت گرفتن و نیز هشدار و تحذیر مومنین بیان می‌کند چیست؟

آغاز تاریخ بنی اسرائیل

مصر سرآغاز کسب تجربه حکومتی و دیوان سalarی بنی اسرائیل است. آنها با نوشتن مطالب، نسل خود را یادداشت می‌کردند. ریشه کارآموزی و کسب تجربه یهود در حکومت یوسف بود که در آن، تبلیغ دین می‌کردند. ایشان هنگامی که به مصر وارد شدند، در اقلیت بودند اما چون از خانواده حکومتی بودند، طبیعتاً به سمت گسترش نسل رفتند تا از این اقلیت درآیند. یوسف در پایان عمر، بزرگان قومش را جمع کرد و پس از حمد و ثنای الهی، از آینده سختی خبر داد که در آن مردان کشته خواهند شد و شکم زنان آبستن دریده و کودکان ذبح خواهند شد. تا آن هنگام که خداوند همه را به دست قیام‌کننده‌ای از فرزندان لاوی بن یعقوب نجات دهد. او مردی گندم‌گون و بلندقد است و تمام صفات او را برایشان باز گفت (الصدق، ۱۴۵، ۱).

یوسف در وصیت به آنها هشدار داد که در واقع چون آنها گروهی مؤمن با هویت واحد و متشکل هستند و همه فرزندان اسرائیل، و افزون بر آن تجربه حکومتی نیز دارند، قدرت شرک از آنها احساس تهدید می‌کنند و فرعونیان از آنها می‌هراسند و لذا آنها را در تنگنا قرار خواهند داد و آنها باید منتظر منجی خود بمانند تا آنها را نجات دهد. انتظار ظهور منجی، نقطه امید سازمان بنی اسرائیل شد و حضرت یوسف از دنیا رفت. بنابراین بنی اسرائیل پس از حضرت یوسف در سه جهت باید تلاش کنند:

(۱) حفظ هویت، یعنی این مجموعه دین‌دار و متدين‌به هم پیوسته، هویت دینی خود را در مصر مشرك حفظ کند.

(۲) رشد جمعیت به اندازه‌ای که همانند نمک در آب حل نشوند.

(۳) انتظار منجی که آنها را از وضعیت ناهنجار مصر رهایی بخشد و آنها را در راه مسؤولیت تاریخی امامت دین خدا که بر عهده آنهاست، حرکت دهد (طائب، ۹۰ و راوندی، ۱۵۱ و الصدقوق، کمال الدین و تمام النعمه، ۱۴۵).

استضعاف بنی اسرائیل

تمام گفته‌های یوسف تحقق یافت و مصر در اختیار فراعنه قرار گرفت و فرعونیان در همان سه‌جهتی که گفته شد، بر بنی اسرائیل هجوم آوردند. اول تهاجم فرهنگی بر هویت دینی آنان، فرعونیان تلاش می‌کردند که ضمن تحیر بنی اسرائیل آنها را در حدی رشد نایافته نگه دارند که در صورت تحقق ظهور تنسابی با موعود خود نداشته و در وضعیتی باشند که به کار او نیایند بنابراین اینان باید از امور فنی و مدیریتی دور باشند به همین دلیل حتی مدیریت خانواده را هم از آنها گرفته بود و هر چند خانوار بنی اسرائیل تحت مدیریت یک مرد فرعونی زندگی می‌کردند. بنی اسرائیل به امور پست چون خشت‌سازی و گل‌کاری، خدمت‌کاری فرزندان، پیش‌خدمتی و نوکری در خانه‌های بزرگان مصر و در یک کلام بردگی واداشته شدند (الطبیری، ۷۲۲). شاید این استضعاف، اولين زمينه ايجاد انحراف آنها باشد.

بعد از چهارصد سال انتظار، بالاخره موعود بنی اسرائیل، موسی(ع)، به دنیا آمد، رشد کرد و از جانب خدا ماموریت یافت: «وَإِذْ نَادَى رَبُّكَ مُوسَى أَنْ أَنْتَ الْقَوْمُ الظَّالِمِينَ * قَوْمٌ فِرْعَوْنَ أَلَا يَتَّقُونَ * قَالَ رَبٌّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونَ * وَيَضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي فَأَرْسَلَ إِلَيْ هَارُونَ * وَلَهُمْ عَلَىٰ ذَبَبٍ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونَ * قَالَ كَلَّا فَادْهِبَا بِآيَاتِنَا إِنَّا مَعَكُمْ مُّسْتَمِعُونَ * فَأَتَيَا فِرْعَوْنَ قَوْلًا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ * أَنْ أَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ » و پروردگارت

موسى را ندا داد که ای موسی! به سوی آن مردم ستمکار برو. قوم فرعون آیا نمی خواهند پرهیز کار شوند؟ گفت ای پروردگار من! می ترسم که دروغ گویم خوانند و دل من تنگ گردد و زبانم گشاده نشود. هارون را رسالت ده. بر من به گناهی ادعا دارند. می ترسم که مرا بکشند. گفت: هرگز! آیات مرا هر دو نزد آنان ببرید ما نیز با شما هستیم و گوش فرا می دهیم. پس نزد فرعون روید و بگویید: ما فرستادگان پروردگار جهانیان هستیم تا بنی اسرائیل را با ما بفرستی» (الشعراء، ۱۷-۱۰).

خدا دو مأموریت به موسی ابلاغ کرد: ۱- فرعون را به اسلام دعوت کند.
۲- بنی اسرائیل را از چنگ فرعون درآورد. با این دو مأموریت ایشان وارد مصر شدند و مبارزه آغاز شد. موسی به سراغ فرعون رفت. فرعون حقانیت موسی را دریافته (جزائری، ۲۸۵) و می داند که دعوت او با استقبال همراه خواهد شد اما دست از مسیر خویش برنمی دارد و بر کفر خود پای می فشارد. لذا بلافاصله او را فردی ناسپاس معرفی می کند (جزائری، ۲۷۰).

موسی بسیار زیبا پاسخ داد. گفت: تو باید بر من مت بگذاری که مرا بزرگ کرده ای
یا من باید به تو اعتراض کنم که بنی اسرائیل را به بندگی گرفته ای؟ (القمری، ۲، ۱۱۸) تو
کودکان را به قتل می رساندی و مادرم برای نجات من از دست تو، مرا به رودخانه
سپرد و آب مرا به کاخ تو آورد. تو حق نداری بر من مت بگذاری. تو برای جلوگیری از
تولد موعود بنی اسرائیل، آنها را به اسارت کشیدی و چه خون ها که نریختی. فرعون که
با این افشاگری موسی دیگر جوابی نداشت، بحث را عوض کرد و برای رسالت از او
نشانه خواست که داستان ساحران و معجزات موسی پیش آمد.

مأموریت دوم موسی بسیار دشوارتر است. چون باید مراقب ایمان آنان باشد و
با تشکیل حکومت، همراه آنها قدس را فتح کند. اما بنی اسرائیل در حکومت فرعون،
مردمانی مستضعف بودند که هیچ کاری نمی دانستند. موسی (ع) چگونه باید این بار را
به سرمنزل مقصود برساند؟ خداوند تمام حکومت فرعون را در اختیار موسی قرار
داده بود تا طی این فرصت، آمادگی اجمالی را در بنی اسرائیل ایجاد کند. موسی (ع) در
این مدت، پیاپی به فرعون نشانه و معجزه نشان می داد، گرچه فرعون همواره بر کفر
خویش پای می فشد اما این آیات باعث می شد او فعلًا با موسی مماشات کند و او و
بنی اسرائیل را در مصر تحمل کند. موسی از همین فرصت، نهایت بهره برداری را
کرده و بنی اسرائیل را آماده ساخت. «وَأَوْحَيْنَا إِلَيْ مُوسَى وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّءَا لِقَوْمَكُمَا بِمِصْرَ
يُؤْتَا وَاجْعَلُوا يُؤْتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ» «به موسی و برادرش وحی کردیم

که برای قوم خود در مصر خانه‌هایی مهیا کنید. و خانه‌های خود را عبادتگاه سازید و نماز گزارید و مومنان را بشارت ده « (یونس، ۸۷).

بنی اسرائیل نخست باید سازمان بیابند و در کنار هم زندگی کنند. آنان تاکنون گروه‌های پراکنده، شکست‌خورده، وابسته، طفیلی و آلوده و ترسان بودند. نه خانه‌ای از خود داشتند نه اجتماع و تمرکزی و نه برنامه سازنده معنوی و نه شهامت و شجاعت لازم برای یک انقلاب کوینده. بنابراین موسی و هارون مأموریت یافته‌اند برای بازسازی اجتماع بنی اسرائیل، مخصوصاً از نظر روحی، برنامه‌ای در چند ماده اجرا کنند:

۱. خانه‌سازی و جدا کردن مسکن خود از فرعونیان، با این کار آنان با مالک شدن مسکن در سرزمین مصر، علاقه بیشتری به دفاع از خود و آن آب و خاک می‌یافتد، افزون بر آن از خانه‌های قبطیان بیرون می‌آمدند و اسرار و نقشه‌های آنان به دست دشمنان نمی‌افتد.

۲. خانه‌ایشان را مقابل یکیگر و نزدیک به هم بسازند. این کار کمک موثری به تمرکز و اجتماع بنی اسرائیل می‌کرد و می‌توانستد مسائل اجتماعی را به طور عمومی بررسی کنند و برای انجام مراسم مذهبی گرد هم آیند و برای آزادی خویش نقشه بریزنند.
۳. اقامه نماز، که آنان را به بندگی خداوند پیوند زند و قلب و روحشان را از آلودگی پاک سازد و اعتماد به نفس را در وجودشان افزون کند و با تکیه بر قدرت پروردگار، روح و جان تازه بگیرند.

۴. موسی(ع) مأمور می‌شود دست در درون زوایای روحی بنی اسرائیل بیفکند و زباله‌های ترس و وحشت را که یادگار سالیان دراز بردگی و ذلت بوده است، بیرون بکشد و با بشارت مومنان به فتح و پیروزی نهایی و لطف و رحمت پروردگار، اراده آنها را قوی و شهامت و شجاعت را در آنان پرورش دهد (الطباطبایی، ۱، ۱۱۴).

پیچیده‌ترین اردوکشی تاریخ

چهل سال از نبوت موسی گذشته بود (المجلسی، ۱۲۸) و او بنی اسرائیل را به حدی از آمادگی رسانده بود که فرعون تصمیم به قتل بنی اسرائیل گرفت (اعراف، ۱۲۷). موسی دست به دعا بلند کرد و از جرم آنان به خدا شکایت کرد: «فَدَعَا رَبُّهُ أَنَّ هُؤُلَاءِ قَوْمٌ مُّجْرِمُونَ» «پس پروردگارش را خواند که اینان قومی مجرمند» (دخان، ۲۲).

گرچه در این آیه نیامده که موسی از خدا چه خواسته است ولی از آیه ذیل که پاسخ خداست، فهمیده می شود که او هلاکت فرعونیان را درخواست نموده است. «فَأَسْرِ بِعَادِي لَيْلًا إِنَّكُمْ مُتَّبِعُونَ وَأَتْرُكُ الْبَحْرَ رَهْوًا إِنَّهُمْ جُنْدُ مُغْرُقُون» «بندگان مرا شب هنگام روانه کن تا از پی شما بیایند. دریا را آرام پشت سر گذار که آن سپاه غرق شدگانند» (دخان، ۲۲).

فرار بنی اسرائیل پیچیده ترین فراری است که در طول تاریخ ثبت شده است. مطابق آمار تورات، آنها، هنگام خروج، بیش از ششصد هزار نفر بوده اند (عهد عتیق، اعداد، ۲) و حضرت موسی یک شب فرصت داشت. این نتیجه آن چهل سال تلاش و فرصت بود. صبح هنگام که مصریان متوجه شدند به فرمان فرعون، سپاهیان در پی بنی اسرائیل روان شدند (المجلسی، ۱۵۲).

بنی اسرائیل در مسیر فرار خویش، به دریا رسیدند. در این هنگام فرعونیان از پشت سر رسیدند. اکنون بنی اسرائیل نه راه پیش دارند و نه را پس. فغان بنی اسرائیل به آسمان رفت. «فَلَمَّا تَرَاءَ الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَى إِنَّا لَمُدْرُكُونَ قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيِّدِنَا فَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ فَأَنْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فُرْقَ الْأَطْوَادِ عَظِيمٍ» «چون آن دو گروه همدیگر را دیدند، یاران موسی گفتند: گرفتار آدمیم. گفت: هرگز! پروردگارم با من است و مرا هدایت خواهد نمود. پس به موسی وحی کردیم که عصایت را به آب بزن. دریا بشکافت و هر پاره چون کوهی عظیم گشت» (شعراء، ۶۱-۶۳).

دوازده راه به عدد اسباط بنی اسرائیل، در پیش روی آنان باز شد و آنان از آب عبور کردند. «وَجَاؤْنَا بَيْنَ إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَبَعَهُمْ فَرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَعْيَاً وَعَدْوَا حَتَّى إِذَا أَدْرَكَهُ الْفَرْقُ قَالَ آمَّتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَنْتَ بِهِ يَوْمًا إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ إِلَآنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ فَالْيَوْمُ نُنْجِيْكَ بِيَدِنَا لَتَكُونَ لَمَنْ خَلْفَكَ آيَةً وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا لَغَافِلُونَ» «ما بنی اسرائیل را از دریا گذراندیم. فرعون و لشکریانش به قصد ستم و تعدی به تعقیب شان پرداختند. چون فرعون غرق می شد، گفت ایمان آوردم که هیچ خدایی جز آنکه بنی اسرائیل بدان ایمان آورده اند نیست و من از تسلیم شدگانم. آیا اکنون؟ و تو پیش از این عصیان می کردی و از مفسدان بودی. امروز جسم تو را به بلندی می افکنیم تا برای آنان که پس از تو می مانند، عبرتی باشی، و حال آنکه بسیاری از مردم از آیات ما غافلند» (یونس، ۹۰-۹۲).

سپاه عظیم فرعون غرق شدند، موسی در مصر دشمنی نداشت و می توانست به مصر باز گردد اما مأموریت ایشان استقرار در فلسطین و قدس و تشکیل حکومت است. آن سوی آب دشواری ها و مشکلات موسی آغاز می شود. تا اینجا حضرت تنها

مشکل حرکت دادن این قوم را داشت اما هنگامی که از آب گذشتند، پاسخگویی به همه مشکلات به عهده موسی است. در حقیقت حکومت این پیامبر از اینجا آغاز می‌شود. نخستین مشکل در این حال، آب بود. از موسی درخواست آب کردند و موسی به خدا مراجعه کرد. خداوند متعال فرمود: سنگی را وسط اردوگاه بگذار و با عصایت بدان بزن. از سنگ دوازده چشمۀ جوشید و آب فوران کرد و مشکل آب حل شد (بقره، ۱۰). از این پس این سنگ در اردوگاه منبع آب بود و آن را با خود حمل می‌کردند و هرگاه آب می‌خواستند، حضرت با عصا به آن می‌زد و آب جاری می‌شد (القمری، ۴۷، ۱).

مشکل دیگر، غذا بود که با (من و سلوی) حل شد (من) دانه‌های ریزی بود که از آسمان فرو می‌ریخت و بنی اسرائیل با آن نان درست می‌کردند (عهد عتیق، خروج، ۱۶). (سلوی) هم پرندۀ‌ای بود که آرام بر سر اردوگاه حرکت می‌کرد و هر یک از بنی اسرائیل که دست دراز می‌کرد، یکی از آنها را می‌گرفت (القمری، ۱، ۴۸).

آغاز انحراف

برای فتح قدس، بنی اسرائیل باید آموزش ببیند، لذا موسی آنها را در پای کوه طور مستقر کرد و اردوگاه آموزشی برپا شد. هر قبیله خود را منتنسب به یکی از فرزندان یعقوب می‌کرد و این قبایل را سبط می‌نامیدند. نخستین کار موسی این بود که این تقسیم‌بندی را استوارتر کرد. اسbat به هزاره‌ها، هزاره‌ها به صدگان‌ها، صدگان‌ها به دو دسته پنجاه نفری و هر پنجاه نفر، پنج گروه ده نفری را تشکیل می‌دادند. برای هر گروه نیز یک فرمانده تعیین شد و فرماندهان، مسؤول آموزش نیروهای خود شدند. به این شکل، آنها در این اردوگاه با فراگیری آموزش کامل در عالی‌ترین سطح قرار گرفتند و زمینه اولیه کارداری یهود در این اردوگاه فراهم آمد.

یکی از آموزش‌های بنی اسرائیل، شناسایی افراد بر اساس ویژگی‌ها و ظاهر ایشان بود که این آموزش نسل به نسل منتقل شد و به نظر می‌رسد این آیه شریفه مربوط به همین قضیه است (طائب، ۱۳۶). «أَذِنْ أَتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرُفُونَ كَمَا يَعْرُفُونَ أَنْبَاءَهُمْ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ» «اهل کتاب همچنان که فرزندان خود را می‌شناسند او را می‌شناسند. ولی گروهی از ایشان در عین آگاهی، حقیقت را پنهان می‌دارند» (بقره، ۱۴۶). اهل کتاب تمامی ویژگی‌های پیامبر اسلام(ص) را در کتاب‌های خود دیده‌اند و چنان با این ویژگی‌ها آشناشده‌اند که تا او را ببینند، خواهند شناخت (الطباطبایی، ۳۲۶). این

شناخت، به خصوصیات نیست، شناخت به چهره است. همان‌گونه که فرزند رانه به خصوصیات، که به قیافه می‌شناشند (طائب، ۱۳۶).

یکی دیگر از آموزش‌ها، آموزش ارتباط و پیامرسانی بود که از مشکلات زمان جنگ هم می‌باشد. موسی(ع) برای انتقال ارتباطات، بوق و شیپور را به پیروان خویش آموخت (عهد عتیق، اعداد، ۱۰). سیستم نُت موسی(ع) طبق دستورالعمل خداوند، در تورات آمد و تمام بنی‌اسرائیل مأمور شدند هر روز به عنوان عبادت، این نُتها را بنوازند. (همان، ۹) و همه معنای این صدایا و نواختها را می‌فهمیدند، اسباب می‌نواختند، هزاره‌ها می‌فهمیدند و... تا آن نفر آخر صدای بوق مخصوص خود را می‌شناخت. مشکل ارتباط نیز به این گونه حل شد. اکنون نیز صهیونیست‌ها در مسئله ارتباطات سرآمد روزگارند و این به دلیل سیستم آموزشی تاریخی آنهاست.

در این دوران که بنی‌اسرائیل در بیابان با استادی چون موسی از جانب خدا آموزش می‌بینند دچار انحرافاتی شدند که می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

(۱) گرایش به بتپرستی: هنگامی که بنی‌اسرائیل از دریا گذشتند، قومی را دیدند که سر به آستان بتهای خود نهاده‌اند. آنان از این کردار بتپرستان خوششان آمد و نزد موسی رفته از او خواستند که خداوندی مثل خدای ایشان برایشان دست و پا کند (اعراف، ۱۳۸). یعنی چهل سال تلاش موسی برای یکتاپرستی این قوم نتیجه نبخشیده بود و اکنون آنان خدای نادیدنی را در عوض خدای دیدنی و دروغین رها کردند.

(۲) طمع‌کاری: آذوقه بنی‌اسرائیل از آسمان می‌آمد و هر کس باید به اندازه روزش از آن می‌گرفت و اگر بیشتر بر می‌داشت و خمیر می‌کرد، تبدیل به کرم می‌شد (عهد عتیق، خروج، ۱۶). غذا آمده بود و آنها تمام وقتشان صرف آموزش و پیامدهای آن بود اما پس از مدتی نزد موسی آمدند و گفتند: از یکنواختی خسته شده‌ایم. «یا موسی لَنْ نَصِيرَ عَلَى طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُتْبِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلَاهَا وَقَنَائِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصَلِهَا» «ای موسی! ما بر یک طعام نتوانیم ساخت. از پروردگارتر بخواه تا برای ما از آنچه از زمین می‌روید، چون سبزی و خیار و سیر و عدس و پیاز برویاند.» (بقره، ۶۱). اینها خواسته‌هایی است که هیچ نیازی به آنها نیست. «قَالَ أَتَسْتَبْدِلُونَ اللَّذِي هُوَ أَدْنَى بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ أَهْبَطُوا مِصْرًا فَإِنَّ لَكُمْ مَا سَأَلْتُمْ وَصَرِّبْتُ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَأْوِغْضَبٍ مِنَ اللَّهِ» «موسی گفت آیا می‌خواهید آنچه را که برتر است به آنچه که فروتر است، بدل کنید؟ به شهری بازگردید که در آنجا آنچه می‌خواهید به شما بدھند. مقرر شد بر آنان خواری و بیچارگی و با خشم خدا قرین شدند» (بقره، ۶۱).

نتیجه این بود که برای خرید پیاز باید پول داد و برای پول داشتن باید کار کرد و لازمه کار کردن، واماندن از اردوگاه و آموزش‌های آن است. به قرض و نسیه افتادند و آزادی‌شان سلب شد (مجلسی، ۱۷۵). آنها دریافتند که این تنوع‌خواهی چه نلتی برایشان آورد و دوباره آنها را به خفت و بردگی کشانید.

از اینجا بود که یهودیان برای به زانو درآوردن مخالفان خود، آنها را دچار تنوع‌خواهی و تجمل‌گرایی می‌کردند. اجتماع وقتی گرفتار تنوع‌خواهی شد، با کمبود سرمایه روپرتو و به استقراض کشیده می‌شود و استقراض ذلت نیز می‌آورد.

۳) انحراف عقیدتی: خداوند موسی را به کوه طور فراخواند. در این دوران، بنی‌اسرائیل همهٔ دوره‌ها و آموزش‌ها را دیده‌اند و علمایی در بین آنها پدیدار شده است. خواص قوم موسی به او گفتند: ما نمی‌پذیریم که تو با خدا سخن می‌گویی، ما از کجا یقین کنیم که تو دستورات را از سوی خدا می‌آوری! تعدادی از ما را هم ببر. (القی، ۲۴۱، ۱) اگر موسی آنها را نمی‌برد، همهٔ چیز به هم می‌ریخت. «وَأَخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبِّيْنَ رَجُلًا لِّيَقَاتِا» «موسی برای وعدگاه ما از میان قومش هفتاد مرد برگزید» (الاعراف، ۱۵۵).

این هفتاد نفر در میان قوم جایگاه و اعتباری داشتند و سخنان‌شان مورد اعتماد بود. اینها باید شاهد گفتگوی خدا با موسی باشند و به مردم خبر دهند.

مردم در انتظار بازگشت پیامبرشان بودند. موعدِ سی شب، گذشت و موسی بازنگشت و ده روز بر مدت افزون شد در حالی که بنی‌اسرائیل از افزایش مدت بی‌خبر بودند. در این مدت سامری ظهر کرد و گوساله‌ای ساخت و آراست و آن را خدای بنی‌اسرائیل نامید. هارون که جانشین موسی در این دوران بود، به مبارزه با گوساله‌پرستی برخاست، اما اکثر آنها راه کفر را پیموده بودند و هارون مجبر به صبر شد.

میقات به پایان رسید و صدای وحی بر طور طنین افکند تا هفتاد نفر همراه موسی بشنوند. همراهان موسی(ع) که یا لذت صدا گرفته بود یا کفر بر آنان چیره شده بود، گفتند: شنیدن صدا کافی نیست اگر خدا را نشان ندهی، به مردم خواهیم گفت که خدایی نبود. موسی آنها را اندرز داد که ای قوم! خداوند به دیده‌ها در نیاید ولی آنها نپذیرفتند. موسی گفت: «رَبِّ أَرْنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ قَالَ لَنْ تَرَانِي وَلَكِنْ انْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنْ اسْتَقْرَرَ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّ الْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكَّاً وَ خَرَّ مُوسَى صَعِقاً فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ تُبَثُّ إِلَيْكَ وَ أَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ» «پروردگار! خودت را به من نشان ده تا تو را ببینم! گفت: هرگز مرا خواهی

دید، ولی به کوه بنگر اگر در جای خود ثابت ماند مرا خواهی دید، اما هنگامی که پروردگارش جلوه بر کوه کرد، آن را همسان زمین قرار داد و موسی مدهوش به زمین افتاد. موقعی که به هوش آمد، عرض کرد: خداوند! منزه‌ی تو (از اینکه قابل مشاهده باشی) من به سوی تو بازگشتم و من نخستین مؤمنانم» (اعراف، ۱۴۳).

با دیدن صاعقه، همراهان موسی جان باختند ولی خدا همه را زنده کرد (القمری، ۱، ۴۷) و موسی کتاب را گرفت و با سرعت به سوی قوم خود حرکت کرد و خداوند به او خبر داد که قومش را سامری گمراحت کرده (طه، ۸۳ تا ۸۵) و تمام تلاش‌های موسی برای هدایت قوم را به باد داده است. وقتی موسی برگشت، سامری را شدیداً مجازات کرد. حال پیروان او نیز باید توبه کنند اما محبت این گوشه‌ی چنان در دل مردم فرو رفته که برخی از آنان حاضر نبودند از آن باز گردند. «وَأُشْرِبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ» «بر اثر کفرشان عشق گوشه‌ی گوشه‌ی دلشان جای گرفت» (بقره، ۹۳).

در نتیجه مشکل با استغفار حل نمی‌شود و باید این محبت از دلشان بیرون شود و لذا توبه بالاتری لازم بود و آن اینکه گوشه‌ی گوشه‌ی پرستان یکدیگر را بکشند (القمری، ۱، ۴۷).
۴) پرسش‌گری جاهلانه و لجوچانه: یکی دیگر از ناهنجاری‌های بنی اسرائیل، درگیر شدن با پرسش‌های بی‌دلیل و بیهوده بود که اردوگاه را با مشکل رو برو ساخت که بعداً آنها با بهره‌گیری از این نوع تخریب، آن را در دستور کار خود قرار دادند (طائب، ۱۴۷) قرآن ماجراه عترت آموزی را در این باره نقل می‌کند. یکی از اسباب بنی اسرائیل، جنازه‌فردی از سبط جانبی را در بین خود یافت، صاحبان خون، آنان را متهم به قتل کردند. هرچه موسی تلاش کرد نتوانست قاتل را بیابد. اینان به دلیل اینکه قوم آزرده‌ای بودند و آستانه تحمل‌شان پایین بود، یا به دلیل اینکه تازه از زیر یوغ فرعون نجات یافته بودند و بیش از حد متوقع بودند و یا به هر علت دیگری، هنگامی که مشکلی پیش می‌آمد، تا حد کفر بر رهبرشان فشار می‌آوردند. حضرت برای حل این مشکلات از خدا یاری خواست و خداوند در این باره فرمود که گاوی بکشند. در این دستور اصلاً به نوع گاو اشاره‌ای نشده بود. هر گاوی را که می‌خریدند و ذبح می‌کردند، به نتیجه می‌رسیدند اما با پرسش‌گری‌های بیهوده، دایرۀ انتخاب را تنگتر کرده و از موسی ویژگی‌های این گاو را خواستند تا جایی که یافتن گاوی که جامع همه این ویژگی‌ها باشد، آنقدر دشوار شد که تنها در یک گاو منحصر گشت و صاحب آن گاو هم گفت قیمت گاوش این است که پوست گاو را کنده و پر از طلا و نقره کنند و به او دهند. قیمت بسیار بالا بود اما آنان مجبور شدند بالاخره خواسته او

را اجابت کرده گاو را بخرند (الطباطبایی، ۲۰۴). پرسش‌های بیهوده، هزینه سنگینی برای آنان به بار آورد. اما این تجربه به آنان آموخت که اگر بخواهند امتی را از پای درآورند یا دچار معضلات کنند، باید آن امت را به پرسش‌گری بیهوده دچار کنند.

انحراف عملیاتی (پشت دیوارهای قدس)

اکنون بنی‌اسرائیل آماده حرکت به سوی هدفند. هدف اولیه، دستیابی به قدس است. حضرت آنها را حرکت داد و در منطقه‌ای، روبروی اورشلیم در اردن فعلی، شرق بحراالمیت مستقر کرد و نیروهای اطلاعات عملیات خود را فرستاد تا منطقه را شناسایی کنند و به آنها هشدار داد که آنچه جمع‌آوری کردید، جز من در اختیار کسی قرار ندهید (الطبرسی، مجمع البیان، ۳۰۸، ۳). متوسط قامت افرادی که در فلسطین مستقر بودند، از متوسط قامت آنان که از مصر آمده بودند، بلندتر بود و چون در جنگ شمشیر و نیزه، بلندی قامت یک امتیاز است، نیروهای شناسایی به هراس افتادند (عهدعتقد، اعداد، ۱۲).

آنها که از تنومندی نیروی سپاه مقابله ترسیده بودند، پیش از اینکه اطلاعات را به فرمانده خود بدهند، آن را به رده‌ها دادند و این خبر بین مردم پخش شد و جمیع بنی‌اسرائیل به موسی و هارون اعتراض کردند که کاش در مصر می‌مردیم، چرا خداوند ما را به این زمین آورد و... بدین ترتیب موسی(ع) با سپاهی ناآمید از عملیات روبرو شد (الطبرسی، ۳۰۸). فرماندهان از روی ترس نیروها را به گونه‌ای آرایش دادند که فشار عملیات روانی به موسی و هارون موجب لغو عملیات شود. بنابراین شروع به بزرگنمایی کردند. کارآزمودگی این قوم در بزرگنمایی و عملیات روانی بر ضد نیروهای مقابل، در این تجربه کاملاً متبکر بود. موسی(ع) آنها را فراخواند و فرمود: «يا قَوْمٍ ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَ لَا تَرْتَدُوا عَلَى أَذْبَارِكُمْ فَتَقْبَلُوا خَاسِرِينَ» «ای قوم من! به زمین مقدسی که خدا برایتان مقرر کرده است، داخل شوید و باز پس نگردید که زیان دیده باز می‌گردید» (مائده، ۲۱).

موسی(ع) که چندین سال برای چنین روزی تلاش می‌کرد، در این نقطه از عملیات، با این جواب مواجه شد: «قَالُوا يَا مُوسَى إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَيَّارِينَ وَ إِنَّا لَنَنْدَخِلُهَا حَتَّىٰ يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا دَاخِلُونَ» «گفتند ای موسی! در آنجا قومی جبارند و ما به آن سرزمهین درنیاییم تا آنگاه که جباران بیرون شوند. اگر آنان از آن خارج شوند، ما داخل می‌شویم» (مائده، ۲۲).

هرچه موسی برای انجام این عملیات تلاش کرد، موفق نشد. «**قَالَ رَجُلٌ مِّنَ الَّذِينَ يَخْافُونَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمَا اذْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَإِنَّكُمْ غَالِبُونَ وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ**» دو مرد از آنان که پرهیزکاری بیشتری داشتند و خدا، نعمتشان عطا کرده بود، گفتند: از این دروازه داخل شوید و چون به شهر درآمدید، شما پیروز خواهید شد و بر خدا توکل کنید اگر از مؤمنان هستید» (مائده، ۲۲).

نصیحت ناصحان و مؤمنان بر بنی اسرائیل سودی نبخشید و آنها که تنها زندگی آسوده و خوش را می‌خواستند، برای تحقیر موسی و وعده‌هایش گفتند: «**قَالُوا يَا مُوسَى إِنَّا لَنْ نَدْخُلُهَا أَبْدًا مَا دَامُوا فِيهَا فَادْهَبْ أَنْتَ وَرُبِّكَ فَقَاتِلَا إِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُونَ**» «گفتند ای موسی! تا وقتی که جباران در آنجایند، هرگز بدان شهر داخل خواهیم شد. ما اینجا می‌نشینیم تو و پروردگارت بروید و نبرد کنید» (مائده، ۲۴).

همه تلاش موسی برای نجات این قوم، در سال‌های پرالتهاب و مهیا‌سازی آنها برای عملیات بزرگ، با تمرد بنی اسرائیل ناکام ماند. موسی آخرین چاره پیامبران را در مورد آنان به کاربست و آنان را نفرین کرد (الطباطبایی، ۲۹۳، ۵). «**قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي فَأَفْرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ**» «گفت ای پروردگار من! من تنها، مالک نفس خودم و برادرم هستم. میان من و این مردم نافرمان جدایی بینداز» (مائده، ۲۵).

دعا و نفرین موسی به اجابت رسید و خداوند بنی اسرائیل را گرفتار عذابی از نوع دیگر کرد: «**قَالَ فَانِهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبِعِينَ سَنَةً يَتَهُونَ فِي الْأَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ**» «خداوند (به موسی) فرمود: این سرزمین تا چهل سال بر آنها مننوع است (و به آن خواهند رسید) پیوسته در زمین سرگردان خواهند بود و درباره (سرنوشت) این جمعیت گنه‌کار غمگین مباش» (مائده، ۲۶).

خداوند این سرزمین را مقدر ایشان کرده بود اما آنان از ولی خویش اطاعت نکردند و به سرگردانی چهل ساله دچار شدند. آنها به گونه‌ای در این سرزمین سرگردان شدند که نمی‌توانستند راه خروج را بیابند. موسی در میان آنان بود اما نمی‌توانستند از راهنمایی او سودی ببرد (الطباطبایی، ۲۹۶، ۵). در همین مدت، موسی و هارون از دنیا رفتند و بنی اسرائیل با تمام پیشرفت‌های آموزشی و تجربی و ثبت خاطره در تاریخ، از محل قبر پیامبران آگاه نیستند (الصدق، کمال الدین و تمام النعمه، ۱۵۳، ۱۶۵).

عنایت دوباره

پس از موسی، یوشع بن نون به پیامبری مبعوث و مأمور شد بنی اسرائیل را از رود اردن عبور داده و وارد ارض مقدس کند. یوشع کاهنان را امر کرد که تابوت عهد را پیش روی قوم به دوش کشیده به سمت رود اردن حرکت کنند. به محض اینکه پای کاهنان حامل تابوت به کنار آب فرو رفت، آبها به کنار رفته و آنها وارد اریحا در آن سوی رود اردن شدند و تمام ارض فلسطین را اشغال کردند (عهد عتیق، یوشع، ۱ تا ۱۶). بنی اسرائیل در سرزمین شیر و شهد به حکومت رسیدند. این سرزمین بهشت روی زمین است. ادامه عملیات آنان، آزادسازی نیل تا فرات بود، ولی آنان در رفاه مادی و فراوانی نعمت غوطه‌ور شدند و باز ایمان‌ها رو به ضعف نهاد و انحراف آغاز شد (عهد عتیق، حزقيال، ۱۷). آنها تا زمانی که در مسیر حق و خدا بودند، به آسانی به حاکمیت دست می‌یافتند چرا که توان اجرا و گسترش آن را داشتند (الیعقوبی، ۵۰). اما وقتی انحراف در آنها ایجاد شد هرم، خواسته‌ها و مفاهیم، معکوس شد.

يهودیان همواره خود را قوم برگزیده می‌خوانند، قرآن نیز به برتری دادن ایشان اشاره کرده است: «يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلَّتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ» «ای بنی اسرائیل! نعمتی را که بر شما ارزانی داشتم و شما را بر جهانیان برتری دادم به یاد آورید» (بقره، ۴۷).

اما آنان دچار خطای بزرگی شده و گمان می‌کردند که خداوند نژاد آنان را ارج نهاده است در حالی که خداوند بنی اسرائیلی را ارج می‌نهد که به آموزه‌های موسی، ایمان آورند و از همین روست که خداوند آنان را پرهیز می‌دهد: «وَأَنْهَوْا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُبْلِلُ مِنْهَا شَفَاعَةً وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ» و بترسید از روزی که هیچ‌کس دیگری را به کار ناید و هیچ شفاعتی از کسی پذیرفته نگردد و از کسی عوض نستاند و کسی را یاری نکند» (بقره، ۴۸).

اما هدف خداوند از تقدیر فلسطین برای آنها این بود که دین در زمین حاکمیت یابد و لذا در ادامه فرمود: «وَلَا تَرْتَدُوا عَلَى أَدْبَارِكُمْ فَتَنَقْبُلُوا خَاسِرِينَ» «و باز پس نگردید که زیان دیده باز می‌گرددید» (مائده، ۲۱).

اما بنی اسرائیل گمان کردند که خدا این سرزمین را برای نژاد آنان نوشته است. با بروز تفکر نژادپرستی، نگهداری حکومت نیاز به قضایای انحرافی دارد در نتیجه، خود قدرت دور از خدا، مروج انحراف می‌شود.

۱۳۷۸ - چهارمین زمستان و سال بیست و نهم

حاکمیت بی نظری

رویارویی بنی اسرائیل با انبیاء الهی به طول انجامید تا اینکه نوبت به پیامبری داود رسید. داود(ع) از سربازان طالوت بود. در نبرد طالوت و جالوت، در نهایت جالوت کشته شد و چون عنصر پیروزی آنها داود(ع) بود، بعد از طالوت بر گرد او جمع شدند و او به حاکمیت رسید. فرقه منحرفی که همچنان می‌خواهد بر قدرت مسلط شود، در کنار داود(ع) حضور دارد، اما فعلاً عرصه ابراز نیست. پس از فوت داود(ع)، پرسش حضرت سلیمان(ع) جای ایشان نشست. خداوند برای اثبات قدرت خویش، قدرت‌های فراوانی را در اختیار او قرار داد. باد مسخر او شد و حیوانات و جنیان نیز زیر فرمان او بودند (طائب، ۱۷۲).

حضرت سلیمان به حاکمیت بی نظری دست یافت و در همین دوران، هیکل (معبد و پرستشگاه) را بنا نهاد (الدینوری، ۲۱). هسته انحرافی بنی اسرائیل در این حکومت نیز زیست و خواسته جهانی شدن او دوچندان شد چرا که شکوه و اقتدار آن حکومت عظیم را می‌دید. سلیمان با آن همه اقتدار باز از دست بنی اسرائیل آزار می‌دید تا آن‌جا که او را به سحر و کفر متهم ساختند (الطباطبایی، ۱، ۲۲۴).

سازمان یهود تا زمان عیسی، زمانی طولانی را با نابود ساختن انبیاء مُصلح، سپری ساختند و به امید رسیدن به حاکمیت جهانی، تلاش‌های شیطنت‌آمیز خود را ادامه دادند تا بالاخره نوبت به آخرین پیامبر از بنی اسرائیل یعنی حضرت عیسی(ع) رسید. تمام سخن

عده‌ای را باید با بُت و مشغولیت‌های کاذب و عده‌ای دیگر را با شراب و شهوت‌پرستی و پول‌پرستی ساکت کرد. از این رو مدتی که از حکومت یوشع گذشت و حاکمیت به مذاق بنی اسرائیل مزه داد، دوباره انحراف آغاز شد و همواره فاصله از انبیاء بیشتر شد و سپس حاکمیت به هم ریخت. اما تفکر یهودی یا به تغییر دیگر صهیونیستی ایجاد شد. انبیاء تلاش کردند که اینان را از این تفکر انحرافی خارج و به نیروهای مؤمن و مخلص تبدیل کنند. خداوند پی در پی برای آنان پیامبر می‌فرستاد و آنان نیز پیامبران خدا را می‌کشتند. همه بنی اسرائیل پیامبرکش نبودند، اما گرد محور و سازمانی منحرف جمع شده بودند و کار آن سازمان را تایید می‌کردند سازمانی که هم دوره دیده و هم تجربه اندوخته و هم منحرف شده است (طائب، ۱۶۶).

عیسی(ع) این بود که دست از خواسته‌ها و ادعاهای پوچ و دروغین خود بردارید و به سوی خدا بازگردید و به احکام خداوند در تورات عمل کنید (الطوسي، ۲۱۲).

عیسی با شرک بنی‌اسرائیل نمی‌جنگید. اخبار و خاخام‌های یهود، بتپرست نبودند، بلکه آنان مادی‌گرایان منحرفی بودند که دین را در مسیر اهداف خود می‌خواستند و چون عیسی خلاف این خواسته‌شان عمل می‌کرد، با او به سنتیز افتادند. قشری‌گری و پاییندی به ظواهر چنان آنان را در خود غرق کرده بود که دل و دیده‌شان را کور ساخته بود. اینان ظاهری دینی داشتند اما در باطن ایمان نیاورده بودند و به فرمان‌های خداوند در تورات عمل نمی‌کردند. شبکهٔ یهود با ادعای دیانت، دین را وارونه کرده و در خدمت اهداف خود گرفته است. عیسی در پی مبارزه با این شبکه انحراف است (عهدتعیق، انجیل متی، ۲۳ و انجیل لوقا، ۱۱). کسانی که به عیسی گرویده بودند، با تحریک یهودیان، از سوی حکومت‌های مرکزی به شدت تحت تعقیب قرار گرفتند. سیستم یهود می‌خواست این حرکت را سرکوب کند چرا که مخالف خواسته‌های آنان بود. اگر این حرکت گسترش یابد و در بین مردم منتشر شود، یهود دیگر نمی‌تواند به حاکمیت مومنان هستند که با مانع یهود و صهیونیسم در زمینه دسترسی به حاکمیت جهانی، مومنان هستند که با برتری نژادی مخالف و از غلتیدن در انحراف پرهیز می‌کنند. اقدامات یهود علیه حضرت عیسی(ع) تا آنجا ادامه یافت که او را به پیامبر مفقودالاثر تاریخ مبدل ساخت.

عملیات یهود برای تخریب دین مسیح

پس از فقدان عیسی، سازمان یهود نفس راحتی کشید، اما مبارزه با ایشان و دین مسیح همچنان ادامه یافت. به گفتهٔ انجیل، حضرت عیسی(ع)، پترس را به جانشینی خود در امور مختلف - البته نام اصلی او شمعون است و این لقب را از حضرت عیسی هدیه گرفته است و در منابع اسلامی نیز نام وصی عیسی، شمعون آمده است - برگزید و امت خود را به پیروی از او فرا خواند (الطبرسی، الاحجاج، ۳۹۱).

پترس پس از صعود عیسی(ع) به آسمان، در میان پیروان او نقش محوری داشت. تا اینکه در سال چهل میلادی، شخصی به نام شائل، به مسیحیت می‌گرود و به پولس تغییر نام می‌دهد (عهد جدید، اعمال رسولان، ۹). پولس از فریسیان و بزرگان یهود و دشمن سرسخت مسیح بود (همان، ۶ و ۷). او برای دستگیری نوایمانان مسیحی که گریخته بودند، از رئیس کاهنان نامه گرفته بود و به سوی دمشق می‌رفت که در نزدیکی دمشق، نوری اطراف او درخشید و صدایی شنید که به او گفت: شائل! برای

۱۳۷۷ - چهارمین سال - بیانات و تفسیر

چه بر من جفا می‌کنی؟ او پرسید تو کیستی؟ و پاسخ شنید که من آن عیسی(ع) هستم که تو بر او جفا می‌کنی. سپس حضرت به او دستور می‌دهد که به شهر برود تا دستور بعدی به او برسد.

هنگامی که پولس به شهر وارد شد، مؤمنان مسیحی به وحشت افتادند و معابد مسیحی هشدار دادند که شائول یهودی آمده و آتشی به راه انداخته است، اما وی وارد معبدی شد و گفت: تترسید، من با شما هم فکر هستم. تاکنون خطا می‌کردم و اکنون دریافته‌ام که حق با شمام است و عیسی مرا به پیروی از مسیر حق فرا خوانده است.

حتی برنابا که از حواریون خوب عیسی بود، نخست جذب عقاید دروغین پولس شد. چرا که پولس تمام تفسیر تورات را می‌دانست و آن را حفظ بود. به تدریج برنابا دریافت که تعالیم پولس دارای نقاط انحرافی است و به او اعتراض کرد اما او پاسخ داد که تفسیر من و تو از انجیل متفاوت است. به تدریج بین پولس و حواریان دیگر، از جمله پترس، اختلافاتی رخ می‌دهد که شامل ابعاد عقیدتی، عملی و رهبری جامعه مسیحیت نیز می‌شود. پولس برگزیدگی پترس توسط عیسی را می‌پذیرد، اما مدعی می‌شود مأموریت پترس تنها در میان یهودیان بوده و بعداً حضرت عیسی همان مأموریت را در امته‌ها به او سپرده است (عهد جدید، رساله پولس به غلاطیان، ۷).

ولی مساله به اینجا نمی‌انجامد، بلکه پولس رو در روی پترس می‌ایستد و با او مخالفت می‌کند و او را به نفاق متهم می‌کند. از این به بعد دو پرچم در جامعه مسیحی آن زمان برپا شد و در نتیجه مردم نیز به دو گروه تقسیم شدند. پولس الهیاتی جدید پدید آورد که با سخنان عیسی هرگز انطباق نداشت (الطباطبایی، ۱۲، ۳). به عقیده او، عیسی جنبه الوهی و غیر بشری داشت و او خدا بود که جسم گرفت تا به صلیب رود و قربانی گناه انسان شود (عهد جدید، رساله پولس به غلاطیان، ۱۳).

شاکله دین عیسی، فریسی‌ستیزی بود و حضرت آشکارا به آن حمله کرده بود اما پولس با نامه‌ها و کتاب‌های خویش، لبه تیز فریسی‌ستیزی عیسی را کند کرد و مسیحیت را دین آشتبای با یهود ساخت. بدین ترتیب یهود با نفوذ دادن پولس در مسیحیت، آن را از درون تھی ساخت که تا امروز تمام جهان مسیحیت در خدمت یهود به کار گرفته شده است. در روایات اسلامی نیز از پولس به عنوان عامل انحراف مسیحیت یاد شده است.

يهود با نفوذ دادن پولس، جهان مسیحیت را با کمال زیرکی در اختیار خود گرفت. پولس با ظرافت تمام، انجیل را تغییر محتوا داد تا جایی که نام قدس بعضًا در کتب

مسیحی (عهد جدید) یهودیه ذکر شده است (عهد جدید، متی، ۳۲) و بالاخره در قرن ۱۶ میلادی، مارتین لوتر، ضربه پولس را تکمیل کرد و مسیحیت کاملاً در اختیار یهود قرار گرفت (طائب، ۱۸۶).

نتایج بحث

بررسی تاریخ قوم یهود نشان می‌دهد که عوامل گوناگونی در انحراف آنها نقش داشته است که می‌توان مهم‌ترین آنها را به شرح ذیل مطرح کرد:

الف) ناتوانی در حفظ هویت دینی: اگرچه حضرت یوسف(ع) قبل از رحلت خود به آنها وصیت نمود که هویت دینی خود را حفظ کند و آینده را برایشان ترسیم کرد اما این مطلب به فراموشی سپرده شد و آنها به استضعاف تن دادند و تنها منتظر منجی بودند تا آنها را از بدیختی برهاند. در این استضعف، قدرت تفکر از آنها سلب شد به طوری که حضرت موسی پس از چهل سال توانست آن را اصلاح کند.

ب) رفاه طلبی: بنی اسرائیل پس از چهارصد سال استضعف و انتظار، با ظهور منجی به دنبال آسایش خود رفتند، لذا وقتی موسی آنها را برای فتح قدس حرکت می‌دهد، علی‌رغم وعده‌های الهی، ترسیده و به موسی می‌گویند (تو و خدایت بروید و بجنگید، ما اینجا منتظر می‌مانیم) در این زمان است که در بنی اسرائیل هسته منحرفی شکل می‌گیرد که فرماندهان سپاه موسی را تشکیل می‌دهد.

ج) قدرت طلبی: بعد از سرگردانی و عذابی که خدا به مدت چهل سال بر آنها نازل می‌کند، در عهد حکومت داود و سلیمان، هسته منحرف، که هنوز پا بر جاست و فقط فرصت ابراز وجود ندارد، قدرت طلب شده و شکوه و عظمت حکومت الهی این دو پیامبر به دهان آنها مزه می‌کند، لذا برنامه‌ای تدارک می‌بینند تا قدرت، بعد از سلیمان به دست آنان بیفتد.

د) هواپرستی: حکومت باید الهی باشد تا موجبات رشد مردم را فراهم کند، در غیر این صورت به فساد و تباہی می‌انجامد. این هسته منحرف، برای حفظ قدرت خود مجبور بود مردم را به بتپرستی و شرابخواری و... مشغول کند و زمینه‌انحراف عمومی را فراهم کند. بدین ترتیب تنها دشمنان آنها، پیامبران الهی بودند که برای هدایت می‌آمدند و حکومتشان را تهدید می‌کردند، لذا آنها را به قتل می‌رسانندند.

فهرست متابع

- قرآن

- راوندی، قطب الدین، **قصص الأنبياء**، مشهد: بنیاد پژوهش‌های آستان قدس رضوی،
چاپ اول، ۱۴۰۹.

- -----، **الخرائق والجرائح**، قم: مؤسسه امام مهدی(ع)، چاپ اول،
۱۴۰۹.

- طائب، مهدی، **تبار انحراف**، قم: ابتکار دانش، ۱۳۸۵.

- طبری، محمد بن جریر، **تاریخ طبری**، ترجمه ابوالقاسم پاینده، تهران، نشر اساطیر،
چاپ دوم، ۱۳۶۲.

- کتاب مقدس عهد عتیق و عهد جدید، ترجمه فاضل خان همدانی و ویلیام گلن و
هنری مرتن، تهران: اساطیر، ۱۳۸۰.

- کتاب مقدس یعنی کتب عهد عتیق و جدید، انجمن پخش کتب مقدسه، بی‌جا: انجمن
پخش کتب مقدسه، ۱۹۸۰.

- الدهنوری، ابوحنیفه احمد بن داود، **أخبار الطوال**، (تحقيق عبد المنعم عامر)، چاپ اول،
قاهره: دار احياء الکتب العربی، ۱۹۶۰.

- الصدوق، محمد بن علی بن بابویه، **علل الشرایع**، قم: مکتبه الداوری، بی‌تا، ج ۱ و ۲

- -----، **كمال الدين و تمام النعمة**، قم: جامعه مدرسین، ۱۳۶۳.

- الطباطبائی، السيد محمدحسین، **المیزان فی تفسیر القرآن**، بیروت، مؤسسه الاعلمی
للمطبوعات، چاپ سوم، ۱۳۹۳، ج ۱.

- الطبرسی، ابی علی الفضل بن الحسین، **مجمع البیان فی تفسیر القرآن**، تصحیح و
تحقيق و تعلیق السيد هاشم الرسولی المحلاتی و السید فضل الله الیزدی الطباطبائی،
بیروت، دارالمعرفة، چاپ دوم، ۱۴۰۸.

- الطبرسی، احمد بن علی، **الإحتجاج**، مشهد، نشر مرتضی، ۱۴۰۳.

- الطبری، محمد بن جریر، **تاریخ الامم و الملوك** (تاریخ طبری)، چاپ چهارم،
بیروت، مؤسسه الاعلمی للكطبوعات، ۱۴۰۳، ج ۱.

- الطووسی، محمد بن حسن، **التبیان فی تفسیر القرآن**، (تحقيق و تصحیح احمد حبیب
قصیر العاملی)، بیروت: دار احياء التراث العربی، بی‌تا، ج ۹.

- القمی، ابی الحسن علی بن ابراهیم، **تفسیر القمی**، تصحیح و تعلیق و مقدمه سید
طیب موسوی جزایری، قم: مؤسسه دارالکتاب للطباعة و النشر، ۱۳۷۸، ج ۱ و ۲.

سال - شماره ۱۷۸ - ج ۵ - سیاست و زندگی

- المجلسى، محمد باقر، *بحار الانوار الجامعه لدرر الائمه الاطهار*، بيروت: موسسه الوفا، ١٤٠٤، ج ١٣.

- اليعقوبي، احمد بن ابی يعقوب بن جعفر بن وهب بن واضح، *تاریخ الیعقوبی*، قم: موسسه نشر فرهنگ اهل بیت(ع)، بی تا، ج ١.

- موسوی جزایری، سید نعمت الله، *النور المبين فی قصص الأنبياء و المرسلين*، قم: کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی، ١٤٠٤.